

Василь Барка – автор роману про голодомор-геноцид «Жовтий князь»

З ІНІЦІАТИВИ всеукраїнської громадської організації «Світанок» та Північно-східного міжрегіонального відділу Українського інституту національної пам'яті (УІНП) у селі Солониця Засульської ОТГ Лубенського району на фасаді місцевого будинку культури відкрили меморіальну дошку уродженцю села, видатному поету і перекладачу, письменнику, номінанту Нобелівської премії, Василю Костянтиновичу Барці (справжнє ім'я митця – Василь Костянтинович Очерет). Автор меморіальної дошки – член Національної спілки художників України, лауреат літературно-мистецьких премій імені Василя Симоненка та Володимира Малика Володимир Мірошніченко.

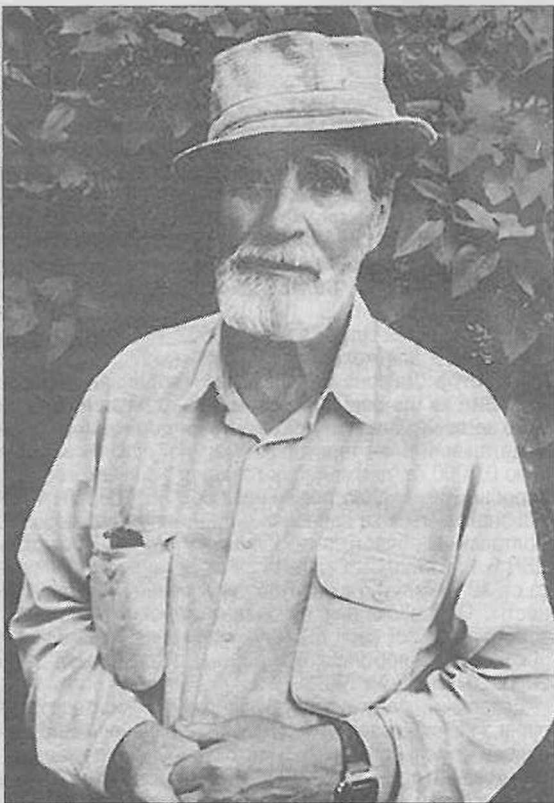
«НАРЕШТІ у рідному селі Василя Барки встановлено меморіальну дошку. Рік тому ми разом із Інститутом національної пам'яті просили очільників ОТГ це зробити, і от нас почувли. Далі, на мою думку, має бути й пам'ятник у Лубнах», – прокоментував подію один із ініціаторів відкриття, голова ГО «Світанок» Вадим Поздняков. «Створення місця пам'яті Василя Барки на його малій батьківщині – це ще один вагомий крок з увічнення його імені на Полтавщині», – відгукнувся на подію один із ініціаторів відкриття, регіональний представник Українського інституту національної пам'яті Олег Пустовгар.

Він висловив вдячність голові ОТГ Сергію Бондаренку та депутатам місцевої сільради, які підтримали ініціативу громадськості й УІНП, проголосувавши за виділення коштів на увічнення свого земляка.

УЧАСНИКИ урочистостей пройшли стежками життя та гідно пошанували оригінального мислителя, прозаїка і поета, перекладача, діяча української діаспори у Сполучених Штатах Америки, літературознавця та філософа, двічі номінованого на здобуття Нобелівської премії. До нового місця пам'яті в Засульській ОТГ лягли живі осінні квіти.

«Сьогодні визначна подія у культурному житті мальовничого козацького села Солониця на Лубенщині! Села з багатовіковою минулиною! Села, яке має свої героїчні і трагічні сторінки, на яких, мов вишивка червоним і чорним на українському рушнику, переплелися людські долі! Це долі достойників і талантів Посульського краю, чий імена назавжди на скрижалях історії. Відомо, що історія – не вчителька, вона – наглядачка. Не повчає, а боляче карає за незнання своїх уроків. Відродити в пам'яті народній та направити на шлях пошуку історичної справедливості молоде покоління – це той мізерний внесок, що можемо зробити ми. Щемно та надзвичайно приємно, що цю вдячну місію можемо здійснити саме ми, сучасники», – сказав очільник Засульської ОТГ Сергій Бондаренко. Також на церемонії відкриття промовляли Григорій Угляничий – голова Лубенської районної ради, співробітники виконавчого комітету Засульської сільської ради та місцеві жителі.

У 2018 році з нагоди 85-ї річниці пам'яті жертв Голодомору відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини виконавчого комітету Засульської сільської ради видав книгу «Дзвін вічної пам'яті». У ній опубліковано, окрім свідчень очевидців про ті страшні події, також і уривок з роману «Жовтий князь» Василя Барки. Його на церемонії відкриття проникливо зачитала місцева бібліотекарка Марина Пархоменко. Як митець Василь Барка тонким пером слугував неньці Україні, так і народний аматорський фольклорний колектив «Яворина» Солоницького сільського будинку культури свідомо став оберегом народної пісні. Тож від «Яворини» звучали пісенні дарунки славному земляку. Гісною закликала до єднання українців директор комунального закладу «Центральна сільська бібліотека Засульської сільської ради» Інна Сизоненко. Виважене кожне слово ведучої урочистостей, головного спеціаліста відділу культури Оксани Радченко, зворушило серця присутніх та спонукало до гли-

боких роздумів про наше сьогодні. На знак глибокої пошани під час урочистостей запалено свічку пам'яті Василя Барки (Очерета), що спостерігає сьогодні за нами з висоти Вічності, та пролунали слова з молитвою за невинно убієнних кремлівським голодом-геноцидом 1932–33 років.

ХТО ж такий Василь Барка? Палкий шанувальник історії рідного краю, директор Засульського навчального ліцею Анатолій Савенков повідав про життєвий шлях митця. Народився Василь Очерет 16 липня 1908 року у с. Солониця, навчався в Лубенському духовному училищі, у 1927 році закінчив Лубенський педагогічний технікум, працював учителем фізики і математики в шахтарському селищі Сьома Рота на Донбасі. У 1930 році в Харкові Василь Барка видає книгу поезій «Шляхи», за яку комуністичний режим «винагородив» публічними звинуваченнями у пресі за «буржуазний націоналізм» й «спроби відновити релігійний пережиток капіталізму».

Друга книжка «Цехи» виходить 1932 року в Харкові, вірші цієї збірки створювалися під враженням спостережень на заводі «Красноліт», де письменник був у «творчому відрадженьні».

У 1940-му він успішно захистив дисертацію, згодом читав лекції з історії західноєвропейської літератури. У 1941-му письменник добровольцем іде у народне ополчення. Під час одного із кровопролитних боїв із німецькими нацистами у 1942-му його тяжко поранено. Після розгрому Берліна здійснив 1000-кілометровий перехід до Авсбурга в табір «Ді-Пі» (табори «переміщених осіб» на територіях Західної Німеччини й Австрії, визволені від німецьких нацистів у 1945 році американськими, британськими й французькими військами). У 1950 році переїхав до США, де працював над історією української літератури («Хліборобів Орфей, або Кларнетизм», «Правда Кобзаря»). Працював редактором на радіостанції «Свобода». Великий успіх мала проза: романи «Рай» (Нью-Йорк, 1953), роман у віршах «Свідок для сонця шестикрилик» (1981). Ніщо не перешкодило пронести Василю Барці у своєму сезці рідну Україну і повідати світу про мільйони загиблих страшною мученицькою смертю. Це він, свідок голодоморських літ, є автором високохудожнього твору «Жовтий князь» – достовірного відбитку вражаючої української дійсності 30-х років ХХ ст., першого у світовій літературі професійного прозового твору, який присвячений Голодомору-геноциду 1932 – 1933 років. Роман екранізував режисер Олесь Янчук, знявши відомий художній повнометражний фільм «Голод-33», прем'єра якого відбулася на телебаченні за день до історичного референдуму 1991 року, який підтвердив незалежність України.

Останні три роки письменник хворів, розбитий паралічем, німецьким, втративши сили з надмірної праці. Помер 11 квітня 2003 року у американському містечку Глейн Спейн. Загалом літературну спадщину Василя Барки представлено в понад 20 книгах поезій, романів, повістей, перекладів та літературної критики. З перших кроків у літературі він заявив себе як «чужорідне тіло», котре комуністична система без вагань прагнула виштовхнути геть. Тож твори Барки у період СРСР були невідомі на рідній землі – на них комуністичні цензори наклали «табу». Але ім'я українського письменника з діаспори прийшло в Україну після відновлення незалежності, коли в українців нарешті з'явилася можливість з'ясувати правду про своє недавнє минуле.

Північно-східний міжрегіональний відділ УІНП
(за матеріалами офіційного сайту
Засульської ОТГ).

